

PAULOWNIA TOMENTOSA STEUD. W ŻYCIU LUDZI CHIN I JAPONII

W Biuletynie Ogrodów Botanicznych (nr. 2, 1960) S. Zan pisał na temat prób zaaklimatyzowania *Paulownia tomentosa* Steud. w Warszawskim Ogrodzie Botanicznym.

W listopadzie 1962 roku ukazał się w wydawnictwie Nowojorskiego Ogródu Botanicznego «The Garden Journal» artykuł Shin-Ying Hu pt. Paulownia w życiu ludzi Chin i Japonii. Z treścią tego artykułu pragniemy zaznajomić w skrócie, by ponownie zwrócić uwagę na paulownię jako roślinę interesującą i zasługującą na podejmowanie prób aklimatyzacyjnych.

Zdaniem autorki artykułu paulownia przywędrowała do Ameryki prawdopodobnie z Europy około 1844 roku i z racji soczystej zieleni liści i pięknych, lawendowej barwy kwiatów zyskała sobie szybko uznanie. Suma płacona za poszczególne egzemplarze tej rośliny była w owym czasie bardzo wysoka. Z chwilą uzyskania przez amerykańskiego hodowcę młodych okazów z sadzonek korzeniowych, cena ich znacznie się obniżyła a *Paulownia tomentosa* szybko zyskała sobie popularność i stała się niemal nieodłącznym elementem krajobrazu parkowego we wschodniej części Ameryki Północnej.

Na Dalekim Wschodzie paulownia była już znana na długo przed naszą erą. Najstarsze zapiski o tym drzewie znaleziono w Erh-ya, pierwszej encyklopedii chińskiej, sięgającej czasów dynastii Chou (1122—255 p.n.e.). Jak głosi legenda drzewo to jest ulubionym miejscem gnieźdzenia się mitycznego ptaka feniksa. Według nauk Konfucjusza paulownia ze względu na niezwykłą twardość i wytrzymałość drewna stała się symbolem wartości, trwałości i dobroci. Pod drzewami paulowni zawierano przyjaźń. O wielkiej czci jaką przypisywano tej roślinie niech świadczy fakt, że jeszcze i obecnie, tak jak i przed dwoma tysiącami lat, kwiaty używane przy celebrowaniu różnych uroczystości, zostały znów użyte, tym razem do dekoracji dróg na powitanie generała Mac Arthura w Japonii w 1960 roku, aby mu oddać należne honory. Według zwyczajów panujących w Japonii jest to najwyższe odznaczenie dla obcokrajowców.

W stanie dzikim paulownia zajmuje otwarte przestrzenie lasów strefy umiarkowanej. Jednakże zachłanna gospodarka ludzka stopniowo zagarniała te tereny zajmując je pod uprawę rolną. Dziś można znaleźć naturalne stanowiska paulowni jedynie na tarasowatych, niedostępnych zboczach gór. Znaczenie, jakie obecnie ma paulownia, przypisujemy przede wszystkim zakonnikom taoistom i buddystom. Wędrowali oni w miejsca mniej zamieszkałe, osiedlali się i zdobywali cenne wiadomości o historii swego regionu. Im też zawdzięczamy odkrycie użyteczności drewna paulowni do wyrobu skrzyń, naczyń kuchennych i przedmiotów codziennego użytku oraz leków szeroko stosowanych w medycynie ludowej. W dzisiejszych czasach, kiedy medycyna zdaje się wykazywać pewną tendencję poszukiwań leków ze świata roślinnego, paulownia mogłaby zapewne dostarczyć wiele możliwości i w tym zakresie.